PRISĂCARUL

GEORGE ANANIA

Câinele se scutură din ce în ce mai tare, făcînd să zornăie lanţul greu, cu zale nefiresc de mari şi de zdravene ce-i atîrna de gît. Şi deodată, cuprins parcă de un delir, se înălţă pe labele dinapoi, într-o atitudine stranie, aproape omenească, ridică botul drept în sus, rămase aşa preţ de cîteva clipe, într-o încordare supremă, ascultînd ceva numai lui desluşit, după care hămăi o singură dată, cu voce profundă şi plină, ca sunetul unui tub de orgă. Nota gravă se reverberă în aerul geros al după-amiezii tîrzii de noiembrie, ca şi cînd şirurile de stupi aliniate cu rigoare geometrică ar fi fost pilaştri, iar împrejmuirea de beton – zidurile, încheiate în bolţi ogivale, dintr-o catedrală nesfîrşită. Şi-ai fi aşteptat, după acest prim semn, revărsarea în cascadă a unei fraze muzicale de început de mesă. Dar se întîmplă un alt miracol, cel puţin la fel de neliniştitor: prin urdinişurile pînă atunci pustii îşi făcură apariţia zeci de albine, învîrtindu-se, parcă buimace, pe scîndurelele de zbor, înainte să pornească în şiruri grăbite spre discul de sînge al soarelui dus spre asfinţit pe cerul străveziu ca de sticlă.

Era un cîine ciudat, care nu lătrase deloc, sau cel puţin prisăcarul nu-l auzise lătrînd în răstimpul de un an scurs din dimineaţa aceea de sfîrşit de toamnă, cînd se pomenise cu el în mijlocul stupinei, apărut parcă de nicăieri, după ce trecuse, el ştia cum, dincoace de gardul de beton – aşa de înalt, încît nu se putea ajunge la vîrful lui decît cu o scară – şi peste cele trei rînduri de sîrmă ghimpată, întinse pe suporţi solizi, cum impun regulile împrejmuirilor menite să apere avuţii mari. Un dog german negru, de rasa cea mai pură, cu toate caracteristicile care l-ar fi situat în fruntea unui catalog chinologic foarte pretenţios (în primul rînd, desigur, un pedigri dintre cele mai stricte şi mai alese) şi pe care era o adevărată crimă de lesemajestate să-l ţii în lanţ – totuşi stuparul îl legase fără multă vorbă, temîndu-se, poate, atunci, la început, să nu rămînă fără el tot atît de brusc şi misterios cum îl căpătase, ori pur şi simplu ca să-i arate cine e stăpînul prisăcii; fiindcă, îngrijindu-l cu toată atenţia şi priceperea de care era în stare, îndestulîndu-l, mai ales, cu mîncare proaspătă şi consistentă (mierea

oferită direct la schimb şi banii scoşi din vînzarea ei îl ajutau cu prisosinţă să ducă o viaţă peste nevoile lui reale), nu-l iubea peste măsură, iar cîinele îi răspundea, dacă se poate spune astfel, cu aceeaşi lipsă de afecţiune.

În primele zile, omul aşteptase mereu să reclame cineva superbul animal; pe atunci încă nu-l legase – îl urmărea plimbîndu-se printre stupi, adulmecînd urdinişurile, petrecîndu-şi ceasuri întregi în mijlocul prisăcii, aşezat pe labele din spate, cu un aer gînditor, după ce lipăise îndelung cu limba enormă, roşie ca o rană abia deschisă, prin şuviţele de apă de pe adăpătorul albinelor. Iar la un moment dat, după ce se termină ceea ce părea doar joaca lui de-a băutul, adăpătorul se umplu peste măsură de mulţimea micilor zburătoare, cuprinse de o sete cum prisăcarul nu băgase de seamă să aibă nici în primele zile ale primăverii, cînd trebuie adăpat puietul dintîi, iar florile cu nectarul lor încă nu s-au ivit şi cînd lipsa de apă e atît de acută, încît sute şi sute de albine pier din pricina frigului, pe marginea pîraielor sau a băltoacelor pe jumătate încă îngheţate, iar stupul le trimite la moarte, în speranţa că măcar cîteva se vor întoarce cu preţiosul lichid.

Fusese al doilea semn, şi atunci prisăcarul realiză că nimeni n-are să mai ceară cîinele, cel puţin pînă acesta nu-şi va fi încheiat menirea pentru care venise, ori, dacă în acest răstimp vreun individ se va încumeta să ridice pretenţii, înseamnă că acela nu e nici stăpînul, nici emisarul lui adevărat şi va pleca la fel cum a venit. Aşa că aduse anume de la oraş un lanţ ca de vapor; comandă unui marochiner ceea ce îşi închipuise că ar fi o „zgardă de forţă", dar de un model fantezist, fiindcă habar nu avea de chinologie – adică o zgardă de toval, prin mijlocul căreia, prinsă în ţinte lucioase, ca de argint, îl pusese pe meşter să vîre o bandă elastică, dar rezistentă, de oţel, iar capetele i le petrecuse printr-un inel, care îi îngăduia curelei să se strîngă, asemenea unui laţ, dacă animalul ar fi încercat să o rupă; mai făcu rost, tot de la numeroasele lui relaţii, de o sîrmă groasă ca un deget şi lungă de vreo sută de metri, cît ţinea curtea dintr-un capăt în celălalt. Apoi îl priponi pe vlăstarul ilustrului neam de dogi (nu mai puţin nobili, – îşi zise, fără să guste calamburul decît aceia, vestiţi, ai Veneţiei), cu sentimentul vag, dar nu mai puţin bizar, că acesta a înţeles de la început ce i se pregăteşte şi că şi-a asumat cu deplină răspundere noul destin. De altfel, obiceiurile nu i se schimbaseră cu nimic după umilitoarea operaţie a punerii în zgardă – continua să se plimbe de-a lungul prisăcii, făcînd să zuruie lanţ şi belciuge, intra ici şi colo printre stupi, pe dreapta şi pe stînga, şi lanţul îi îngăduia să ajungă din gard în gard; nu s-a încurcat niciodată pe

după piciorul vreunui stup, tot aşa cum nu s-a plîns că a fost înţepat. Avea orele lui de plimbare: dimineaţa, cu puţin înainte de ieşirea albinelor, o dată sau de două ori peste zi şi neapărat seara, înainte ca stupina să se pregătească pentru somn. Şi urma anumite trasee, a căror regularitate, deşi greu de bănuit, nu scăpă prisăcarului, deprins să observe de toate şi să-şi sintetizeze concluziile în timp; aşa că, după o vreme, graţie prieteniei mai mult sau mai puţin dezinteresate cu unul dintre numeroşii operatori ai unui centru de calcul, descoperi formula (o ecuaţie deloc simplă), care traducea în limbaj numeric curbele acestor mişcări înscrise în sistemul grafic cartezian.

Fusese al treilea semn şi cel mai ascuns, dar cel mai desluşit şi cu neputinţă de justificat ca rod al întîmplării.

Toate acestea se petrecuseră pe la mijlocul lui octombrie şi, fără veste, contrar tuturor pronosticurilor meteorologice, iarna se instală peste noapte, cu lapoviţe şi îngheţuri de-a valma, ba întărind, ba făcînd impracticabile drumurile ce legau satul cu şoseaua naţională; aşa încît, plecînd de-acasă într-o dimineaţă cu minus cinci grade, stuparul nu avea deloc siguranţa că, în intervalul de o oră necesar parcurgerii celor vreo cincizeci de kilometri ce-l despărţeau de comuna aflată de cealaltă parte a marelui oraş, nu va fi surprins de o ploaie sau de un vînt ceva mai cald, care să-l silească să abandoneze maşina în şosea şi să ajungă la prisacă pe jos, cale de alţi cîţiva kilometri buni, prin noroaiele pînă dincolo de glezne. Şi tot atunci, parcă îndemnată de vremea aspră, boala – din pricina căreia părăsise prieteni şi rude, cu o îngăduinţă de necrezut, îi acordase un lung răgaz, ascunzîndu-se parcă, după o îngrozitoare perioadă de început hotărîse că a sosit timpul să-l ia pe deplin în posesie. Şi o făcu, fără nici un alt semn prevestitor, într-o după-amiază, printr-un şir întreg de crize inconfundabile, un fel de timid preludiu al sfîrşitului, pe care – avertizat de un doctor pe cît de bun profesionist pe atît de lucid şi ca urmare necruţător – prisăcarul aproape că-l zări la capătul a nu foarte

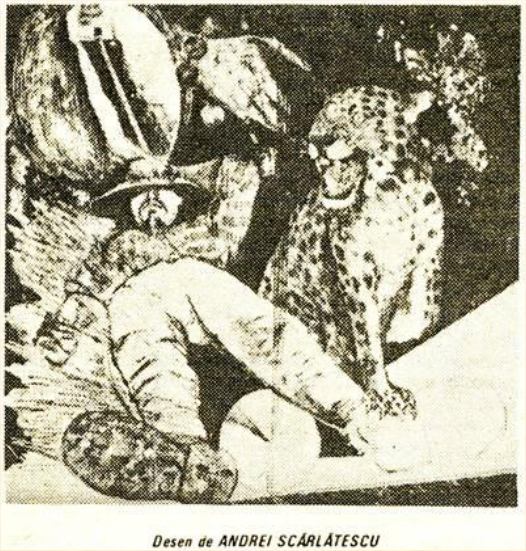

Desen de ANDREI SCÂRLĂTESCU

multe săptămîni.

Atunci îl cuprinse panica. Nu spaima de moarte, acesteia nu-i sosise încă rîndul, ci teama copleşitoare că va rata, dintr-o neconcordanţă stupidă, clipa şi aşa îndoielnică a marii, a preaîndelung aşteptatei revelaţii. Şi hotărî să se instaleze chiar din acel moment la stupină, în cabana ridicată într-un colţ al curţii, tocmai în fund – de fapt o casă în toată regula şi care atît îl şi costase, dar numită astfel fiindcă o construise fără nici o autorizaţie – şi unde, pe verandă, într-o cuşcă destinată anume, cu pereţi dubli, căptuşiţi cu polistiren îşi avea culcuşul şi cîinele; pentru cîine se muta aici în primul rînd (şi nu ca să îi dea de mîncare şi apă. Asta aranjase cu o bătrînică din vecini, căreia îi trimitea de toate, prin şoferul cursei locale de autobuz, o rudă a ei mai de departe). Albinele nu aveau nevoie de prezenţa lui, era de ajuns în acest anotimp doar să le inspecteze, cam o dată pe lună, să vadă dacă nu le trebuie vreo porţie suplimentară de sirop de zahăr.

Aşadar, pentru cîine – sau mai exact pentru individul sau indivizii care, o dată şi o dată (doar de n-ar fi fost prea tîrziu) aveau să apară în legătură cu acesta, sau pentru semnul, un al patrulea semn care să i dea o nouă dovadă că nu s-a înşelat în raţionamentele, în ideile lui nebuneşti ori poate, cine ştie, însăşi cheia dezlegării enigmei.

Şi nu i-a fost deloc greu să se descurce cu noul mod de trai, mai cu seamă că din familie nu-i mai rămăsese nimeni apropiat; soţia (plictisită de veşnica posomoreală şi de interminabilele lui izolări) îl părăsi, fără măcar să fi încercat o ultimă conciliere, deşi oricum el nu i-ar fi spus despre boală, dar totodată, surprinzător, fără a divorţa – dintr-un rest de orgoliu pentru el de neînţeles, ca şi cum reluarea numelui de fată ar fi însemnat o pecete dezonorantă sau i-ar fi periclitat cine ştie ce ascensiune în slujbă. Nu aflase dacă „şi-a refăcut viaţa", într-un concubinaj, desigur; avea doar o adresă, cu greu obţinută de la părinţii ei, sub jurămîntul că nu-i va scrie, nici n-o va căuta acolo, dar unde îi trimitea bani, sume mari, deşi la intervale neregulate. Cît despre celelalte rude, nişte veri mai mult sau mai puţin de sînge şi copiii lor, ultima dată o văzuse la singura reuniune care adună fără excepţii orice familie, adică o înmormîntare, de data aceea a celei din urmă mătuşi. Aşa se face că, prin forţa împrejurărilor, singura fiinţă omenească apropiată, cel puţin în plan formal, îi rămăsese doctorul, creator al unui calendar capricios de consultaţii şi analize, cărora stuparul însă le dăduse curs fără nici o întîrziere sau ezitare, cucerit treptat de plăcerea perversă de a înregistra pronosticurile sumbre ale specialistului şi a-şi imagina, în mii de chipuri, impactul surprizei pe trăsăturile plăcute, pline de

virilitate şi energie ale acestuia, cînd el, prisăcarul, i-ar fi spus că are în buzunar formula panaceului universal, vindecător pînă şi al morţii...

Astfel şi-a petrecut ultimele săptămîni la stupină, parcă umblînd, cu o supraomenească răbdare, printr-un nesfîrşit tunel, între peretele jocului univoc cu moartea şi acela al aşteptării unei problematice minuni, pe care de cîteva ori a fost ispitit să o provoace, reluîndu-şi vechile experienţe de laborator, devenite de mult – fuseseră vreodată şi altfel? – alchimice. La instalarea aici mai trăise speranţa că ecuaţia stabilită de calculator după cercetarea traseelor străbătute de cîine – şi cine-i putea garanta că nu fusese decît o simplă glumă a operatorului sîcîit de insistenţele lui? – reprezintă expresia matematică a formulei chimice mult visate; dar şi aceşti ultimi stropi de fantezie i se epuizaseră rapid şi, firește, în gol – nu era deloc un tip imaginativ, nici barem cunoscător, fie şi superficial, al metodologiei celei mai generale a muncii de cercetare, iar pentru a-i confirma ipoteza ar fi fost nevoie de un laborator şi un grup de experţi cum probabil încă nu există pe pămînt.

Şi totuşi, ridicîndu-şi privirile spre fereastră, el, furnica dornică să prefacă în fire de nisip un munte şi avînd nebunia să creadă că va şi reuşi în răstimpul vieţii sale de insectă, întîlnea (dincolo de stativele cu eprubete, de retorte, serpentine de sticlă şi recipiente ale descurajării) şirurile de stupi: dovadă vie a faptului că, de zeci de milenii, lucrul e cu putinţă – şi cîinele înlănţuit: semn că un miracol, gata să-i deschidă uşa oricînd, e şi el o posibilă cale de împlinire a dorinţei.

Proptit pe labele ca de oţel, încremenit asemenea unei fabuloase plăsmuiri în piatră, după ce scosese acel unic lătrat, ca de nălucire din altă lume, cîinele privea către poartă, aşteptînd în linişte pe cineva sau ceva parcă inexorabil. Şi alte zeci de albine decolau, împotriva oricăror obiceiuri şi a oricărei logici, să se piardă, printre crengile pustiite de frunze, în vatra fantomatică a soarelui coborît de fapt sub orizont.

Fără nici o îndoială, ora dezlegărilor sosise.

Vru să iasă în întîmpinarea siluetei profilate neclar dincolo de zăbrelele porţii, dar între intenţia lui, încă nici formulată pe deplin şi reacţia de o inimaginabilă promptitudine a bolii se scurse numai o frîntură de clipă – oricum, prea puţin ca să-i îngăduie măcar să deschidă uşa spre verandă.

Aşa încît căzu înapoi pe scaun, şi ochii i se tulburară pe neaşteptate, şi un val de durere i se răsuci în trup, pentru prima dată durerea bolii, pe atît de crîncenă pe cît i se spusese. În acest răstimp, umbra de dinapoia zăbrele-

lor îşi făcuse apariţia pe alee, deşi, printre spasme şi ameţeli, stuparul îşi aminti vag că poarta trebuia să fi fost încuiată, ca de obicei. O femeie – după ţinută şi mers mai degrabă tînără, purtînd un impermeabil alb şi cizme înalte, de piele, iar părul negru, potrivit de lung, prins cu o panglică simplă, ca de elevă. Nu avea mănuşi, nici poşetă, şi haina, descheiată, lăsa la iveală o dublură de blană – ca şi cînd ar fi călătorit pînă aici într-o maşină bine încălzită, unde-şi abandonase lucrurile şi de unde ieşise în fugă, pentru o vizită de cîteva minute. În dreptul porţii nu staţiona însă nici o maşină.

Perdeaua căzu din mîna prisăcarului care astfel rată întîlnirea dintre vizitatoare şi cîine, dar, de vor fi schimbat amîndoi vreun semn de recunoaştere, fusese cu iuţeala fulgerului, fiindcă nici nu se oprise legănarea moale a ţesăturii, că se şi auzi ciocănitul la uşă.

— Bună seara!

Omul vru să răspundă şi-şi dădu seama, în acelaşi moment, că nu poate articula nici o vorbă. Se mărgini să clatine capul. Femeia răspîndea o undă discretă de parfum, pentru el neidentificabil, dar care, printr-o bizară asociaţie de senzaţii, îi aminti de primăvară.

— M-a trimis doctorul B... spunea că aveţi o miere grozavă.

O invită, tot printr-un gest, să se aşeze. Valuri de ceaţă sîngerie îi treceau pe dinaintea ochilor, poate ultimele reflexe ale soarelui proiectat prin refracţie deasupra orizontului; îşi păstra însă luciditatea întreagă şi înregistră, ca pe un punct în favoarea lui, faptul că oaspetele nu s-a alertat văzîndu-i slăbiciunea – ca şi cum se aşteptase să-l descopere astfel. Dar, la urma-urmei, nu doctorul îi pronosticase sfîrşitul înainte de Anul Nou?

Femeia îşi trase un scaun cu spătarul traforat, după modelul celor medievale – mobila din cabană fusese lucrată la comandă de un meşter ardelean, o rudă a soţiei – şi, în vreme ce lua loc, prisăcarul încercă să o privească mai atent, să identifice pe chipul şi în ţinuta ei o eventuală trăsătură **străină;** dar, poate de emoţie sau tot din pricina bolii, i se părea că, văzută de aproape, vizitatoarea are contururi mai puţin clare decît adineauri, cînd se apropia pe alee; iar din susul acestui amalgam de linii flu îl fixară pe neaşteptate ochii ei, două pete de o extraordinară limpezime, albastru-violacee, încărcîndu-l de o tensiune necunoscută, o febrilitate lucidă, o putere descătuşată, printr-un miracol, din cine ştie ce tainiţă, rămasă neatinsă, a trupului istovit.

— Oricare miere e grozavă! se auzi rostind fără dificultate. Mult mai grozavă decît îţi închipui...

— Am văzut un instrumentar de laborator în camera de alături, replică liniştită necunoscuta, continuînd să-i privească ochii.

Era grăbită? Din cauza lui, de bună seamă. Şi la sfîrşit? Îi va cere, ca în basme, să formuleze trei dorinţe?

— Naivităţi! răspunse la toate întrebările. Ca să am o dovadă mi-ar fi trebuit aparate şi specialişti cum poate nu există pe Pămînt. Şi, în sfîrşit, cineva care să mă creadă.

— Deci, numai intuiţia... Sincer?

Prisăcarul zîmbi. Se trădaseră. Cu acest ultim cuvînt. Nici un basm cu o zînă care să te facă măcar celebru, dacă nu şi puţin nemuritor! Cine e dispus să-ţi mulţumească pentru că i-ai descoperit secretul? Fie şi numai printr-o întîmplare – deşi mîndria lui era că, din lanţul de o logică impecabilă a deducţiilor, eliminase tocmai aportul oricărei întîmplări?

— E atît de vesel ce-am spus? se formaliză (dar, dacă se poate spune aşa, cu aceeaşi bunăvoinţă) vizitatoarea.

— Ar fi trebuit să mai aşteptaţi niţel. Spionul vostru v-a comunicat, nu? că speranţa de viaţă, în ce mă priveşte...

Aproape nu se mai recunoştea. O astfel de spontaneitate a replicii, un asemenea galop al gîndirii, după anii de tăcere, de amorţire, de neputinţă... Triumful. Confirmarea, care aduce după ea, în trena orbitoare a succesului, sprinteneala şi adresa cuvintelor – acolo, în creierul împăienjenit de metastaze...

— Nu avem spioni pentru ce se ascunde în sufletul dumitale.

— Nici nu mi-aţi trimis unul prea grozav.

— A avut ordin să se deconspire.

— Pentru ca, de bucuria izbînzii, să încep să istorisesc oricui are timp să mă asculte, că încă de acum nu ştiu cîţi ani spusesem eu, dar Cutare şi Cutare nu m-au crezut... Şi uite-aşa să aflaţi, comod, cînd am mai vorbit şi cine ştie de asta.

— Din păcate, trucul n a reuşit.

— Singurătatea şi boala. Constatare elementară. Unde s-au instalat, nu mai e loc pentru nimeni.

— Îl uiţi pe doctor. Şi, oricum, în urmă cu un an-doi erai încă sănătos, cu o soţie, rude şi prieteni. Nu ştim cînd ai avut intuiţia, cui i-ai spus, cu bună ştiinţă orice ţi-a putut scăpa vreodată, fără voie, în somn...

Prisăcarul se îndreptă în scaun, aşteptîndu-se, din reflex, la vreun nou semn trimis de putreziciunea devoratoare din trup, dar privirile albastru-violacee, neclintite la capătul haloului înşelător îl desprinseseră de pro-

pria lui condiţie, îl prefăcuseră într-un ascuţiş de spirit la pîndă.

— Eşti frumoasă? întrebă pe neaşteptate. Nu înţeleg de ce te ascunzi în neclar. Relaţia noastră, vreau să zic şi a mea cu voi, n-are nici un fel de viitor.

— Sînt frumoasă, replică ea. Şi tînără. Toate astea au un anume rost.

— Poate n-o să vreau să vorbesc. Şi nu ştiu dacă pot fi sensibil la mijloacele voastre de constrîngere, în situaţia mea. Realmente nu vă înţeleg – de ce n-aţi intervenit mai devreme? M-aţi fi împiedicat să divulg...

Vizitatoarea nu se grăbi cu răspunsul. Nu fiindcă era încurcată. Amenînţîndu-l că nu va mai fi dispusă să-l asculte. Constrîngerea cea mai simplă, dar de un rafinament fără egal, care întorcea împotriva lui argumentele propriei imunităţi. Suspansul dură cîteva secunde, însă pentru viteza lui de reacţie asta începea să însemne foarte mult.

— În regulă! exclamă răguşit. Doar să ai răbdare pînă spun tot. Aveţi aici, de milioane de ani, o agentură de spionaj. Cea mai teribilă din cîte se pot imagina. Mi se pare că specialitatea şi vocaţia celor care te-au trimis le constituie, ca să vorbim elegant, activitatea de informaţii; şi dacă o faceţi cu gînd bun sau rău, în beneficiul unui grup sau al întregii lumi din care vii, ori chiar al planetei noastre, unde văd că v-aţi instalat ca acasă, sînt speculaţii şi mă depăşesc.

— Ţi-ai dat seama de mult?

Întîrzie şi el să răspundă, dar din cu totul alte cauze: ca să fie cît mai concis, să treacă peste amănuntele acum fără însemnătate (eforturile de a găsi cele mai ingenioase şi mai subtile metode de marcare, cu zeci de substanţe bine diferenţiate, a albinelor şi a florilor, îndeosebi în perioada marelui cules şi cele mai eficiente sisteme de urmărire – pînă şi cu izotopi şi contoare de radiaţii, obţinute în ani de sacrificii materiale grele şi de echilibristică în marginea legii – şi miile, nesfîrşitele mii de încercări infructuoase în laboratorul care, din punctul de vedere al utilării, se putea compara cu al oricărui liceu de chimie, dar nu mai mult).

— Nu ţin minte.

Se imagina după plecarea femeii şi a cîinelui, abia atunci pradă adevăratei singurătăţi, durerilor atroce pe care le va ascunde şi faţă de doctor, vidului ce îi va anticipa stingerea, fără să o facă mai uşoară.

— La prima vedere, tot ce se întîmplă acolo pare lipsit de judecată. Reguli păzite azi cu străşnicie sînt mîine încălcate fără ca stupul să-i pedepsească pe vinovaţi. Un exemplu: matca e personajul cel mai important

al coloniei; albinele îi pregătesc tot timpul o hrană specială şi o apără cu preţul propriei vieţi – dar, la un moment dat, ele o ucid fără milă. Alt exemplu: intrarea la faguri e păzită zi şi noapte, cu o vigilenţă ajunsă proverbială, aşa că nu doar insectele (chiar albine din altă colonie), ci orice vietăţi, oricît de mari şi puternice, sînt pedepsite amarnic pentru pofta de a se înfrupta din miere; există însă împrejurări cînd paza stupului e total abandonată. Alt exemplu: curăţenia e o lege de fier; albinele nu-şi lasă murdăriile decît afară şi, peste iarnă, cînd nu pot ieşi, pur şi simplu se abţin timp de cîteva luni; trîntorilor, în schimb, li se îngăduie nu numai să mănînce oricît, dar şi să murdărească fagurii în voie. Te plictisesc?

Femeia asculta neclintită. Vocea prisăcarului se ridicase cu un semiton, muchiile feţei, adunate într-o veşnică grimasă de suferinţă, se îndulciseră, iar în clar obscurul de după stingerea ultimei raze de soare ochii îi străluceau, prinzînd lumina crepusculară din geamuri.

— Nu, răspunse ea domol. Nu prea ştiu unde vrei să ajungi.

— Mi-ai promis răbdare, îi reproşă el grăbit. De fapt, totul se subordonează unei reguli mai stricte şi mai cuprinzătoare – eficienţa absolută. Matca e sacrificată cînd bătrîneţea sau altă slăbiciune o împiedică să mai depună destule ouă pentru nevoile stupului. Paza e suspendată în timpul culesului, dacă nectarul e atît de mult, încît lucrătoarele, zorite să adune tot, intră cu recolta în oricare stup, fără să-şi mai piardă timpul căutîndu-l pe al lor. Trîntorii nu ies decît o dată, pentru zborul nupţial, după care, mulţi, rătăcindu-se, nu mai revin, iar cei întorşi îşi găsesc grabnic sfîrşitul; pînă atunci însă se ţin la adăpost, ca purtători ce sînt ai unei zestre biologice care trebuie valorificată cu maximum de randament. Eficienţă înseamnă şi viaţa atît de scurtă a albinei de rînd – numai şase săptămîni. Aşa, stupul îşi reglează numărul de locatari după recolta mai slabă sau mai bogată, care trebuie strînsă şi prefăcută în miere. Dar peste iarnă, aceleaşi albine de rînd îşi prelungesc viaţa la mai multe luni, ca să hrănească matca şi s-o păzească de îngheţ, încălzind stupul, cu bătăi de aripi, la aproape treizeci de grade şi ca primăvara să îngrijească puii următoarei generaţii. Eficienţă mai înseamnă faptul că, la încheierea zborului de nuntă, matca smulge din corpul trîntorului depozitul seminal, pentru ca, pînă la sfîrşitul celor cinci ani de viaţă, fără nici o altă împerechere, să poată fecunda ouăle pe măsură ce le aşează în alveole. Mereu eficienţa a pus la îndemîna albinelor manipulări genetice la care nici nu putem visa, graţie lor, din aceleaşi ouă, ele scot, numai prin diferenţe de hrană, lucrătoare, trîntori sau mătci, la dorinţă.

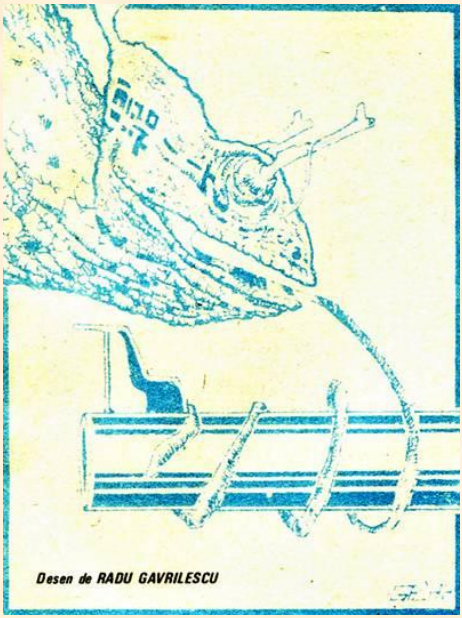

Afară, cîinele se mişcă, făcînd să zornăie lanţul greu pe treptele verandei, şi prisăcarul se opri de odată, parcă neştiind de unde vine zgomotul şi ce înseamnă; de obicei, pe la acea oră cîinele intra să se culce în cuşca lui cu polistiren, dar nu zadarnic stăpînul contenise din povestit, ca alarmat de o premoniţie, fiindcă îndată, ca nicicînd pînă atunci, îi apăru la fereastră capul mare, ameninţător şi sălbatic, ca de paznic al infernului, şi mai negru pe cerul crepuscular, cu ochii sticlind într-o fosforescenţă de-a dreptul stranie, roz-portocalie, cînd din casă nici o lumină nu venea să se reflecte în ei.

Prisăcarul zări toate astea doar într-o clipă, cît vizitatoarea smulgîndu-l din vraja hipnotică a privirilor sale, îi îngădui să întoarcă faţa spre geamuri; fiindcă ea se ridică brusc, din doi paşi se apropie de perdea şi rămase cu spatele la el, acoperindu-i imaginea dogului.

— Te ascult, rosti de acolo, cu aceeaşi voce domoală, melodioasă, ca o incantaţie liniştitoare. Cred că te apropii de adevăr.

Bărbatul realiză abia acum, rămas fără prezenţa ei imediată, şi frigul din încăpere, şi amorţeala picioarelor de la îndelunga şedere pe scaunul de lemn gol, şi slăbiciunea jalnică a trupului care începu să i se clatine din nimic, în căutarea unui echilibru iluzoriu; dar o pornire fără nume îl chema către silueta subţire şi delicată de dincoace de geamuri, ca şi cum o parte însemnată din fiinţa lui lăuntrică fusese pe nesimţite sustrasă de vizitatoare.

— Toate mişcările astea complicate şi contradictorii sînt conduse de ceea ce unii numesc „spiritul stupului”. Ceva ce trece de simplul instinct şi seamănă a un soi de inteligenţă. Intuiţia mea, ca să folosesc terminologia dumitale, e că acest „spirit al stupului”, condiţionarea asta de mare fineţe cu care albinele se nasc vi se datoreşte. Aţi implantat-o genetic, cîndva, în trecutul îndepărtat, unei specii de insecte pămîntene pe care aţi risipit-o apoi pe toate continentele.

— În ce scop? întrebă femeia, atentă parca numai la inflexiunile propriului glas.

Cu gesturi cumva ocrotitoare, de gravidă, nefireşti şi părînd de aceea neruşinate, bărbatul îşi mîngîie pîntecele anormal, în contrast umilitor cu înfăţişarea aproape scheletică a trupului.

— Mierea! răspunse cu voce stăpînită. Scopul ultim al străduniilor, al efortului pentru eficienţă. Care subordonează, „spiritul stupului" şi impune orice sacrificiu. Numai că, într-un loc, v-aţi trădat. O mică fisură în logica strictă a conspirativităţii. După ce fagurii au fost umpluţi şi căpăciţi, la un semn, la o informaţie pentru noi insesizabilă, stupul ia o hotărîre cel puţin ciudată: roiul. Cu matca în frunte, porneşte într-o pribegie fără întoarcere, abandonînd rodul trudei lui de multe generaţii, în paza unui număr restrîns de albine. Ca şi cum totul ar fi fost în zadar. Ca şi cum un destin l-ar condamna să o ia de la capăt, veşnic de la capăt. Şi de fapt aşa e – destinul lui sînteţi voi.

— Într-adevăr, eşti periculos! exclamă ea şi tot nu se întoarse; vedea sau făcea nu ştiu ce acolo, la fereastră, ori se ascundea, ori ascundea un obiect faţă de el.

— Pînă la urmă, trebuia cineva să vă descopere! răspunse prisăcarul, fără urmă de afectare.

— Adunăm depozite de miere, aşa e.

— În toate pădurile Terrei. Uşor de găsit şi de furat, cu o tehnologie ca a voastră. Probabil vă aşteaptă de milenii, pentru că se conservă admirabil în timp, dacă are condiţii. Pe parcurs au mai intervenit pămîntenii, stricîndu-vă un pic socotelile. Dar numai un pic. În sensul că vă dijmuiesc recoltele cu prisăcile lor sistematice, ca mine. Oricum însă, nu-i dau mierii adevărata ei întrebuinţare.

— Dacă o ştii şi pe asta...

— Să o fi ştiut, îmi schimbam soarta. Cel puţin pe a mea. Nici o analiză nu mi-a arătat altceva decît fleacurile – fructoză, glucoza, zaharoză, invertază, glucozidază, acizii formic, citric, acetic, lactic, oxalic, gluconic şi ceilalţi, proteine, vitamine, polen, amidon, săruri... Dar nici altora, mai deştepţi şi mai utilaţi, nu le-a spus mai multe.

Rămase în ascultare. Simţurile i se ascuţiseră, i se înmulţiseră, nu se mai pricepea să le citească alarmele, doar senzaţii nelămurite, neliniştitoare îi tălăzuiau sufletul amputat, el însuşi dornic să se întregească, să o învăluie pe necunoscută, să o reţină, ca şi cînd o forţă, pentru el vitală, se ascundea în alcătuirea ei. O forţă, un principiu...

— Sub alcătuirea asta chimică se ascunde un principiu vital. Care întreţine şi generează viaţa, care stimulează şi dirijează mutaţii genetice,

poate canalul de legătură cu lumea neînchipuit de bogată a plantelor – şi ele aparent simple, aparent neclintite... Mi-e teamă de lucrurile prea cunoscute şi prea limpezi; la altă scară, ascund mistere şi adîncimi înfricoşătoare. Descoperim, nu de mult, că apa, apa noastră de băut, analizată în spectrul nu ştiu căror radiaţii, dovedeşte cu totul alte înfăţişări şi alte însuşiri, după locul de unde iese din pămînt. Se vorbeşte de o asemenea apă, de fapt elixirul veşnicei tinereţi, căutat, şi poate nu zadarnic, de alchimişti, care vindecă bătrîneţea şi toate bolile; ba chiar aud că această aşa-numită **apă fundamentală** se distilează în zilele noastre, deşi nu l-am găsit pe făcătorul ei. Mierea vindecă şi ea boli. Propolisul, lăptişorul de matcă, polenul... Doamne, dar astea sînt firimituri, stîngăcii colosale, simplificări strigătoare la cer! Cum mi-aş face un cort din „Rondul de noapte", pentru că pînza lui e impermeabilă. În ce fel trebuie să arate mierea pentru voi, care ştiţi nu numai că pînza noastră impermeabilă e de fapt pictură, ci cunoaşteţi şi autorul, îi analizaţi şi lucrările, iar în final vă încîntaţi peste măsură la contemplarea capodoperei lui Rembrandt.

Avîntul vorbelor nu i se transmitea; se vede că şi le spusese de mii de ori în aşteptarea întîlnirii de acum, pînă i se tocise orice participare afectivă – sau ciudăţenia necunoscutei, premoniţia tulbure a mişcărilor ascunse din jur, apoteoza malefică a bolii îl înstrăinau definitiv de el însuşi.

— Pentru că nu e nectar brut adunat în faguri! mai apucă să zică într-o doară. Albinele îl prelucrează şi în guşa lor trebuie să se petreacă nişte mutaţii fundamentale...

Întunericul începutului de noapte se destrăma uşor, ca şi cînd un far puternic, plasat în apropiere şi pus în legătură cu un reostat s-ar fi aprins încetul cu încetul. Lumina venea de deasupra curţii – întîi un cenuşiu crepuscular, făcînd să răsară fantomatic contururile stupilor, cu riguroasa lor aliniere, apoi o licărire alburie, ca răsăritul pe un cer plin de nori, apoi raze drepte tăioase, asemenea unor stîlpi neclintiţi, înfipţi în pămînt parcă o dată pentru totdeauna, unul după altul, din ce în ce mai repede.

Prisăcarul se pomeni la geam, alături de vizitatoare. Apropierea de ea, de haloul care o prefăcea într-o configuraţie de linii şi volume incerte îl răscolea din nou, pînă în pragul paroxismului – vecinătatea ei sau spectacolul demenţial de afară: albinele care nu încetau să iasă, cu miile, din fiece stup, să se ridice vertical în biruitoarea lumină, acum galben-aurie, ca nişte sute de colonade subţiri, legănîndu-se încetişor, sprijinind plafonul de foc de deasupra curţii, strict delimitat la perimetrul gardului.

— Să ieşim! îl îndemnă ea şi, fără să-l atingă, porni înaintea lui,

dreaptă; şi el o urmă aiurînd, iar pe zidul din fund al încăperii se profită, în cărbune compact, cu margini tăioase şi crude, o umbră cocoşată, cu pîntece hidos, o singură umbră.

Era frig afară? Era cald? Se rezemară de balustrada verandei. Cîinele lingea fără grabă marginea de sus a adăpătorului, unde albinele forfoteau ameţite, călcînd orbeşte unele peste altele, să apuce să-şi înmoaie trompa în apa turnată acolo de cine ştie cine şi pîngărită de limba roşie şi enormă a făpturii infernale. Pe urmă, în zbor clătinat, chinuit, se întorceau în stupi, să-şi contamineze semenele, să le înnebunească la rîndul lor.

— Cum?... întrebă el, arătînd în sus cu o mişcare obosită a capului.

— Mierea! răspunse vizitatoarea. O pulverizează acolo...

— Şi arde?

— Carbon, hidrogen... Ca în petrol, ca în spirt... Dar la ce bun explicaţiile?

Albinele începeau să se aşeze pe copaci, pe pămînt Şi de sub scoarţa îngheţată a unora şi a altora, fără îndoială că sub acelaşi efect al mierii, prindeau să răsară, văzînd cu ochii, muguri de frunze, muguri de flori, colţ de iarbă; să răsară, să se înalţe, să se despice, dînd la iveală verdele crud din tainiţele lor pline de mustul germinaţiei. Buharale, ormuzuri, şirazuri de gazon cu firele încîlcite de prea multă desime, frunze bătute unele în altele, ca solzii peştilor, pe fiecare trunchi, şi creangă, şi rămurică. Şi, simţind că îi tresare ceva sub degete, prisăcarul îşi îndreptă privirile în jos şi aproape nu se mai miră să constate că lemnul mort al balustradei, al pilaştrilor, al podelei şi mai departe al tocurilor de la uşi şi ferestre începe şi el să înmugurească, atins de albine, încep să iasă lăstari din nodurile înnegrite de soare, de sub fibrele tocite inegal de picioarele şi mîinile care în atîţia ani păşiseră pe scînduri şi se agăţaseră de stîlpi şi de giurgiuvele. Sticla geamurilor se sfărîmă sub această năvală a vieţii, se desprinseră foile de tablă de pe acoperiş, crăpă şi căzu tencuiala fiecărui perete, se desfăcură mobilele. Pînă şi zgarda, lanţul şi sîrma care-l ţineau pe cîine prizonier se umpluseră de ghirlande întunecate, subţiri, suple, ca filigranele unui mare bijutier.

— Ai învins! rosti femeia şi se întoarse la prisăcar, căutîndu-i ochii din nou.

El se grăbi să se piardă în albastru-violetul lor, să se regăsească pe sine, cel adineauri fără veste pierdut, să se întregească şi să rămînă acolo, apărat de viitorul inexorabil.

În clipa aceea, ca la un semnal – se înţelege că la un semnal – se des-

chiseră pretutindeni florile. Beţia parfumurilor grele îi învălui rînd pe rînd; şi erau flori şi parfumuri din toate colţurile planetei, devreme ce în miere se ascunde, pe lîngă atîtea altele, secretul ingineriei genetice; printr-o atît de firească, în fond, răsturnare de lucruri, mierea restituia miresmele şi florile din care se născuse – şi poate mai mult: după meandrele orgoliului dezlănţuit al adevăraţilor ei stăpîni crea pentru această orgie forme şi culori, şi arome, şi legănări, şi foşnete inexistente pînă atunci, scria în limbajul esoteric al florilor poeme încă nevisate de nici un muritor din nici o lume, murmura în pianissimo simfonii de dincolo de închipuirea omenească.

— Ai învins! repetă vizitatoarea. Toate astea zăceau în sufletul tău. N-am făcut decît să le scoatem la lumină. Convinge-te!

Îi urmă îndemnul. Se pătrunse, din nou şi din nou, de minunea răsărită din frig şi întuneric, de gîndul că totul, totul îi era dedicat, îl sărbătorea, i se cuvenise. Cînd îşi întoarse ochii spre ea, îi văzu – de data asta limpede – chipul, tinereţea, armonia perfectă, trupul învăluit sau poate alcătuit din raze.

— Ştii, zîmbi sfios, oboseala...

— Ştiu! şopti femeia. Pentru asta am şi venit. O să fie uşor, neînchipuit de uşor!...

Îl cuprinse în braţe, îl aşeză pe covorul de flori şi rămase aplecată asupra lui.

— Nu te duce! îi ceru prisăcarul. Doar să te mai privesc.

Păru că se pierde în apele morţii, apoi reveni, pe jumătate, ca de departe.

„Un înger cu părul blond şi des...", murmură unei amintiri numai a lui. N-o să dureze mult.

Ea încuviinţă, cu un surîs plin de înţelegere şi de taină.

*

Nu durase, într-adevăr. Trupul zăcea chircit pe o parte, iar ploaia, amestecată cu spic de zăpadă, îi uda picioarele strînse cuminte pe treapta cea mai de sus a scării. Ţinîndu-se cît mai departe de el, cîinele veni pe verandă, în două labe, să se pună la adăpost.

— Planetă nenorocită! Blestemă şi se trînti greoi pe bancă, în capul oaselor, cu spatele rezemat de zid. Am început să nu mai suport frigul şi oboseala. Imaginează-ţi!

Lanţul zurui, poticnindu-se de muchia băncii. Cîinele se porni să

suduie înăbuşit. Îşi vîrî labele din faţă pe după zgardă şi împinse în ea să o rupă, dar aceasta nu cedă. Atunci, cu o exclamaţie de mînie, care aducea mai degrabă cu un lătrat, prinse lanţul între gheare ca între nişte degete; o flacără orbitoare îi lumină pentru o clipă botul ridicat spre tavan şi ochii închişi, pe urmă dulăul azvîrli capătul lanţului rupt, care se izbi violent de un geam şi îl sparse.

— Numai tu erai în stare de una ca asta!

— Şi tu să mă asculţi! răspunse cu tristeţe femeia.

Ploaia ţîrîia subţire pe tabla acoperişului. Prin fereastra spartă pătrunse vîntul, umflînd perdeaua şi răscolind, în cămin, cenuşa buturugii arse demult. Dincolo de balustradă, în paloarea stinsă a nopţii de noiembrie, abia nălucind pe fondul pămîntului noroios, se înşirau, într-o zadarnică aliniere, stupii – cutii anoste, cu popoare de insecte care se omoară să adune hrană peste nevoile lor şi, cînd le e lumea mai dragă, pornesc într-o pribegie la fel de lipsită de noimă ca şi lăcomia de mai înainte.

— Ar trebui să te las aici! mîrîi, la propriu, cîinele. Ai ceva din primitivismul şi absurdul lor. Să înscenezi o minciună ca asta!...

— Vrei să ne certăm? şopti, la fel de tristă, femeia.

Ştia prea bine cît e şi el de afectat, altfel n-ar fi admis ca, după un an de captivitate în lanţ, să rămînă sub aceeaşi înfăţişare ridicolă şi să discute amîndoi tot în limbajul peste măsură de sărac şi stîngaci al pămîntenilor.

— Îi detest! reluă dogul. Sînt perfizi, profitori, ingraţi... Dornici de înavuţire, de putere... Nedrepţi şi lipsiţi de orice raţiune – îşi otrăvesc planeta, îşi pregătesc distrugerea totală...

— Nu toţi.

— Aiurea! Uită-te la eroul tău. Eşantion reprezentativ pentru omenire. Un amărît ros de cancer şi pe trei sferturi nebun. Cît despre teoria lui...

— Lasă-l în pace! izbucni fără veste femeia. A murit. Aici se moare. Miliarde de fiinţe zilnic.

Revolta şi neputinţa o înecau. Acum le cunoştea pentru prima oară. Pămîntul o contaminase necruţător. Dar nu se putea descărca, încă nu învăţase să şi plîngă.

— A crezut în noi... murmură cîinele, deodată învins, şi vocea groasă îi sună înăbuşit, ca un scîncet. Principiu vital, speranţă de viaţă... Şi ei n-au nici o şansă, nefericiţii!

Lapoviţa se prefăcuse în zăpadă cu fulgi mari şi deşi, iar aceasta începea să se aştearnă domol pe locurile mai puţin ude – picioarele prisăcarului, aleea betonată şi acoperişurile stupilor. Ca şi cînd, într-o simbolistică

involuntară şi vetustă, ar fi vrut să-i confirme teoria: dezlegînd secretul albinelor, omul a deschis un nou drum, şi totul se învăluie în culoarea inocenţei, a copilăriei, a începutului.

*

Prefăcuţi în lumină, cei doi plecară abia spre ziuă, de parcă ar fi vrut – dar nu-şi propuseseră asta – să privegheze, după un alt obicei barbar, trupul chircit la intrarea în verandă. N-aveau să se mai întoarcă niciodată. Pămîntul era, în toate, străin felului lor de a fi.

Se vede treaba însă că oamenii se aseamănă, indiferent de soarele sub care s-au născut. Altfel cum să înţelegi pornirea celor doi de a-i da prisăcarului, în ciuda tuturor evidenţelor, iluzia că a reuşit? Şi, mai departe, cum să le justifici opacitatea faţă de formidabila lui intuiţie?

Fiindcă, într-adevăr, în trecutul geologic, rudele de sînge ale viespilor şi bondarilor, albinele, au fost condiţionate de cineva. În pădurile prefăcute de atunci în cărbune şi piatră, ca şi în pădurile noastre de azi, coloniile convenţionale numite „sălbatice" strîng fără odihnă şi codifică savant, sub masca înşelătoare a mierii, un sublimat biologic inestimabil. Inerte la factorii degradanţi din mediul înconjurător, conservîndu-se astfel la nesfîrşit, miniaturalele depozite conţin seminţele seminţelor vieţii, aflate, de altminteri, în toate organismele Pămîntului, de pe vremea primelor începuturi, a matricei oceanice primordiale.

Ciudaţii vizitatori ai prisăcarului, cunoscînd bine civilizaţiile galactice, ştiau că nici una din ele n-a poposit pe Terra mai mult decît pentru o scurtă misiune de cercetare – planeta nu-i putuse reţine cu nimic.

Asta înseamnă că taina descoperită de pămîntean are o singură explicaţie: într-un viitor depărtat de noi ca stelele, cînd generaţia noastră, împreună cu multe altele care-i vor urma vor fi aparţinut definitiv trecutului, omenirea terestră (abandonată de emisarii celorlalte lumi din pricina contradicţiilor ei de neîmpăcat, a defectelor azi insurmontabile) va reuşi, după seisme de neînchipuit, să ajungă la raţiune şi echilibru. Atotputernicii ei savanţi vor folosi atunci pulberea de miere ca să prefacă în grădini înfloritoare planetele sterpe unde vor debarca fiii Pămîntului.

Îmi place să cred că şi cei doi extratereştri nemuritori (dacă veşnicia, oricum relativă a vieţii lor, îi va ajuta să prindă vremurile acelea îndepărtate), fiinţele pe care, în lipsă de ceva mai potrivit, continui să le numesc femeia şi cîinele vor afla, în fine, că prisăcarul nu s-a înşelat. Şi, cu aceeaşi

reacţie omenească pe care experienţa şi înţelepciunea nu o anulează (pentru simplul motiv că, fără ea, nu se pot dobîndi experienţă şi înţelepciune), se vor consola, poate, de regretul că nu l-au înţeles, cu mîndria că i-au dat, fie şi neîntemeiat pe atunci, imaginea izbînzii.